

Sygnatura akt VIII Gz 266/17

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie: Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2017 roku w Szczecinie,

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa (...) (...) P. G., R. L., S. T.” spółki jawnej z siedzibą w S.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą

w K.

o zapłatę

na skutek zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 24 kwietnia 2017 roku, sygnatura akt XI GC 145/16, o odmowie zwolnienia powoda od kosztów sądowych

postanawia:

oddalić zażalenie.

Leon Miroszewski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie oddalił wniosek pozwanej o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji. W uzasadnieniu stwierdził, że strona pozwana ograniczyła się do stwierdzenia, że nie jest w stanie uiścić opłaty sądowej, gdyż nie dysponuje środkami, nie można było też od niej oczekiwać, że będzie przewidywała konieczność wniesienia apelacji i gromadziła środki na jej opłacenie.

W zażaleniu na to postanowienie pozwana zarzuciła naruszenie art. 103 z zw. z art. 109 ustawy o kosztach sądowych, poprzez odmowę zwolnienia od kosztów sądowych bez uprzedniego wezwania do złożenia dokumentów dotyczących sytuacji finansowej pozwanej. Wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie pozwanej od kosztów sądowych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu pozwana przedstawiła zapatrywanie, że o ile Sąd I instancji miał wątpliwości co do stanu majątkowego strony pozwanej, to winien zarządzić dochodzenie w trybie art. 109 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, zwłaszcza, że treść art. 103 tej ustawy nie wskazuje, w jaki sposób ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych osoba prawna powinna wykazać, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie tych kosztów. Zdaniem pozwanej przepis ten nie wskazuje także, że nieudokumentowanie lub nienależyte udokumentowanie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych jest brakiem formalnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Argumentacja zażalenia wskazuje na niezrozumienie istoty instytucji zwolnienia od kosztów sądowych odnoszonej do osób prawnych. Błędnie też identyfikuje obowiązek wnioskującego o zwolnienie od kosztów w sprawie wykazania, że nie ma dostatecznych środków na koszty.

W świetle art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wymóg wykazania braku środków na koszty sądowe nie jest warunkiem formalnym wniosku, co zresztą przyznała skarżąca, przy czym należy zauważyć, że odmowa zwolnienia pozwanej od kosztów sądowych w zakresie opłaty od apelacji, nie była uzasadniana, wbrew sugestii pozwanej, przyjęciem przez Sąd Rejonowy, że pozwana złożyła wniosek o zwolnienie od kosztów objęty brakiem formalnym.

Uchybienie polegające na niezłożeniu przez ubiegającą się o zwolnienie od kosztów sądowych osobę prawną jakiegokolwiek materiału procesowego, który mógłby wskazywać na brak środków na koszty sądowe, jest brakiem merytorycznym. Polega on na zaniechaniu przedsięwzięcia środków procesowych, które mieściłyby się w pojęciu wykazania w rozumieniu art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Pozwana również w zażaleniu nie przedstawiła jakichkolwiek dokumentów, które wskazywałyby na brak środków pozwalających jej uiścić opłatę sądową od apelacji, i to w sytuacji, gdy sama sformułowała w treści uzasadnienia zażalenia katalog dokumentów, które mogłyby służyć celowi „wykazania”.

Wbrew twierdzeniu pozwanej, to na niej spoczywał obowiązek przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających wniosek oraz złożenia dokumentów na jego poparcie (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 stycznia 2007, I ACz 15/07), zaś wezwanie strony ubiegającej się o zwolnienie od kosztów na podstawie art. 103 u.k.s.c. może nastąpić dopiero na skutek zarządzenia dochodzenia (art. 109 u.k.s.c.), którego podstawą musi być istnienie okoliczności sprawy, a więc już pewnej dokumentacji opisującej sytuację strony chcącej zwolnienia od kosztów (zob. A. Górski, Komentarz do art. 109 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych [w:] A. Górski, L. Walentynowicz, Koszty sądowej w sprawach cywilnych. Ustawa i orzekanie. Komentarz praktyczny, Oficyna 2008).

Nieuprawnione jest tedy twierdzenie, że to sąd rozpoznający wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych ma określać oczekiwania wobec wnioskodawcy w przedmiocie wykazania braku po jego stronie środków na te koszty.

Zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucją prawa procesowego, mającą wyjątkowy charakter. Przyjęcie, że pozwanej spółce, która nie przedłożyła żadnych danych wskazujących na brak środków na pokrycie kosztów sądowych, należy się takie zwolnienie, musiałoby oznaczać, że jest ono zasadą, a nie wyjątkiem.

Mając na uwadze powyższe należało oddalić zażalenie jako bezzasadne (art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.).

Leon Miroszewski